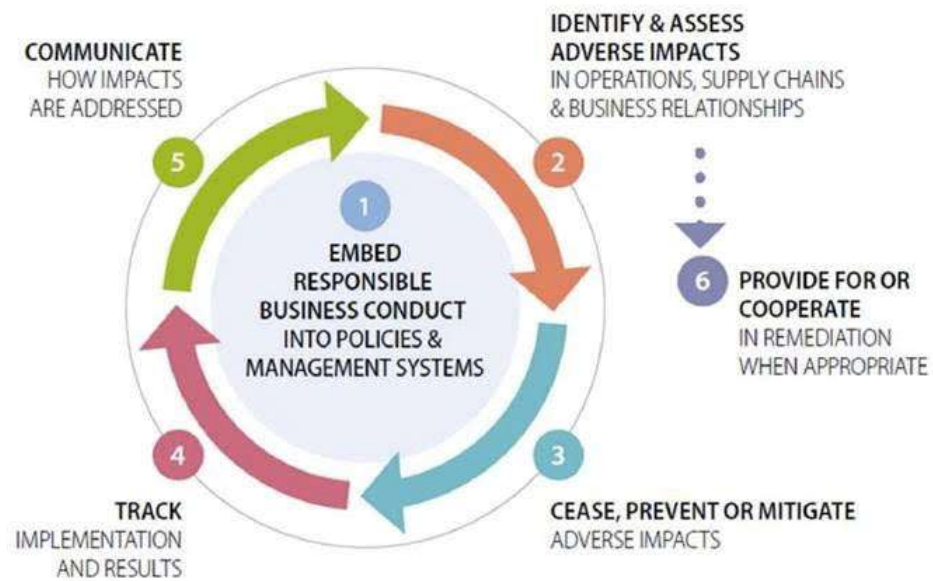

Aanbevelingen Actieplan IMVO Due Diligence 2022

IMVO Convenant Sierteelt

Van Hulsen Consulting, september 2021
Consultants: Sandra van Hulsen & Lonneke Bakker

Inhoudsopgave

Inleiding	3
1. Due Diligence stimuleren en faciliteren	4
1.1 Voortgang due diligence stimuleren (algemeen).....	4
1.2 Instrumenten verder uitwerken en uitzetten: CoC, SAQ en software tool (stap 1, 2, 4).....	5
1.3 Risico prioritering faciliteren (stap 2)	8
1.4 Bepalen van acties (stap 2 en 3)	8
1.5 Klachtenmechanisme operationaliseren en toegang tot herstel mogelijk maken (stap 6) .	9
2. Werken aan impact	10
2.1 Effectief IMVO risicomanagement/nemen van acties met leveranciers (stap 2, 3 en 4)..	10
2.2 Werk nauw samen met faciliterende instanties (stap 3).....	12
2.3 Communicatie over effectieve Due Diligence en risicomanagement (stap 5).....	14
3. Due diligence cyclus blijven doorlopen	15

Inleiding

In de periode maart-oktober 2021 heeft Van Hulsen Consulting ondersteuning verleend bij de implementatie van Due Diligence aan contractpartijen van het IMVO convenant Sierteelt. Er is overeengekomen vier diensten op te leveren, waarbij de laatste een 'Report on findings related to the objectives and identification of points of attention for 2022 IRBC Due Diligence program'.

Het rapport is verdeeld in 3 delen:

1. Due Diligence stimuleren en faciliteren
2. Werken aan impact
3. Due Diligence cyclus blijven doorlopen

De insteek van deze verdeling is globaal een volgtijdelijke. Onze aanbeveling is namelijk om eerst Due Diligence verder te ondersteunen en de beschikbare instrumenten uit te rollen (hoofdstuk 1). Op basis daarvan kunnen prioriteiten gesteld worden en daadwerkelijke acties ontplooid worden met de leveranciers (hoofdstuk 2). En als laatste is het zaak om Due Diligence te borgen en te verdiepen (hoofdstuk 3).

Tegelijkertijd is de volgorde niet zo rigide dat je moet wachten met 'werken aan impact' tot je alle 'Due Diligence' activiteiten helemaal doorlopen hebt. Na prioritering beschikbare informatie over alle aandachtsgebieden op het gebied van IMVO, kun je immers aan de slag gaan, collectief en individueel, met die leveranciers waarmee je begonnen bent met de inventarisatie.

Daarnaast zijn de aanbevelingen genummerd. Ook dit is geen rigide volgorde, maar bedoeld om terugzoeken te vergemakkelijken.

Als basis voor het actieplan zijn individuele gesprekken met de bedrijven, de overige partners en steunbetuigers van het IMVO convenant sierteelt gebruikt, evenals de gesprekken met de Due Diligence werkgroep en de Stuurgroep van het convenant, gesprekken met andere partijen en de ervaring van de consultants met IMVO Due Diligence. Door het in gang zetten van enkele of meerdere van deze actiepunten kan het IMVO convenant sierteelt Due Diligence op de kaart zetten voor en met haar deelnemers.

1. Due Diligence stimuleren en faciliteren

Het Due Diligence proces bestaat uit een aantal stappen, zoals gepresenteerd is in de Due Diligence cycle op de voorkant van dit rapport.

Er zijn in de eerste jaren van het convenant diverse instrumenten ontwikkeld die de vooruitgang in Due Diligence ondersteunen: een Code of Conduct voor de deelnemende bedrijven en leveranciers (stap 1), een Self Assessment Questionnaire (SAQ) voor leveranciers (stap 2), een Operationeel Richtsnoer voor een software tool ter ondersteuning van stap 2 en 4. Het is nu zaak om dit uit te gaan zetten en opvolging hieraan te geven. Daarom worden de volgende activiteiten aanbevolen. (Nb: Er wordt voor het gemak in de paragraaftitels verwezen naar de verschillende stappen van de Due Diligence cycle, die nu in praktische onderwerpen onderverdeeld zijn.)

1.1 Voortgang due diligence stimuleren (algemeen)

Collectief

1. Peer to peer learning organiseren- presentaties door koplopers-bedrijven en/of maatschappelijke organisaties en hun lokale partners en/of projecten ter verbetering van milieu- of mensenrechten omstandigheden in de Sierteelt met 'hoe hebben ze het aangepakt, wat heeft het ze gebracht'.
2. (Meer) kennis sessies met experts organiseren over risico's en de aanpak daarvan. Eventueel in samenwerking met FSI en/of open voor FSI leden.
3. Due Diligence expertise workshop sessies organiseren, met Due Diligence experts en/of sprekers uit andere sectoren, bijvoorbeeld over:
  - Het interpreteren van audit-rapporten en in gesprek gaan met leveranciers;
  - Risico-prioritering met behulp van input van (lokale) stakeholders;
  - Het berekenen en stimuleren van betaling van een leefbaar loon;
  - Inkooppraktijken en de invloed van conventionele bedrijfsprocessen op risico's in de keten voor coördinatoren, managers en inkopers;
  - Rapportage verwachtingen.
4. Alert blijven op ontwikkeling van instrumenten in de andere IMVO-convenanten en IMVO/DD-initiatieven (bijvoorbeeld 'Masterclass Due Diligence' van de SER

(dit wordt nog gepubliceerd)).

5. Bespreek of het nodig is om vertrouwelijkheid afspraken te maken tussen bedrijven zodat het delen van vertrouwelijke en/of commerciële informatie plaats kan vinden.

Individueel

6. Zet een baseline over hoe het nu gaat (bv % FSI duurzame inkoop nu, XX leveranciers bezoeken per jaar nu, xx audit rapporten opgevraagd en geanalyseerd), en zet targets voor 1, 3, 5 jaar over hoeveel het dan zou moeten zijn.
7. Start interne kennis-sessies over Due Diligence en wat er verwacht wordt, specifieke risico's zoals gewasbescherming, gender, leefbaar loon, corruptie (business ethics) etc. Laat de hele organisatie weten waar de CSR mensen aan werken, zodat het ook gaat leven bij inkopers, marketeers etc.

1.2 Instrumenten verder uitwerken en uitzetten: CoC, SAQ en software tool (stap 1, 2, 4)

Collectief

8. Bespreken van reacties van managementteams van de bedrijven en de leveranciers op de Code of Conduct (CoC). Mogelijk afspreken om over een bepaalde periode (bijvoorbeeld een jaar) met versie 2 te komen.
9. Als het beleid duidelijk is gemaakt aan medewerkers van bedrijven en de leveranciers door middel van de CoC, kan er meer informatie verzameld worden bij gecertificeerde bedrijven die voldoen aan het FSI mandje door het inzetten van de ontwikkelde Self Assessment Questionnaire (SAQ) voor leveranciers. Voor de sector als collectief is de aanbeveling hiertoe:
  - De SAQ te digitaliseren, zodat het een digitale vragenlijst wordt, bij voorkeur met gebruik van de collectieve software tool (NB: de vervolgvragen dan alleen laten zien als de vraag daarvoor bevestigend beantwoord wordt; en een splitsing inbouwen voor leveranciers uit laag risicolanden die geen certificaat voor de sociale pijler hebben: hier de vragen van de SAQ-sociale pijler laten terugkomen);
  - Bepalen of en welke documenten verplicht meegeleverd moeten worden ter verificatie van gegeven antwoorden (bewijs);

- Afnemende bedrijven en leveranciers trainen in het uitrollen, invullen en opvolgen van de SAQ;
- Afwegen of de SAQ periodiek afgenomen gaat worden; en zo ja met welke frequentie. Dit ook met het oog op de mogelijke uitbreiding van de FSI benchmarks en standards.

10. Identificeer op basis van de uitkomsten van de SAQ en een analyse van data in de 'bibliotheek' zaken die collectief, bv met meerdere afnemende handelshuizen bij een kweker, of gezamenlijk met een standaard in een bepaald land, opgepikt kunnen/moeten worden; neem stappen om deze zaken collectief aan te pakken.

11. Onderzoek naar hoe SAQ antwoorden in steeds toenemende mate te valideren zijn. Onderwerpen kunnen onder andere zijn:

- Wat kunnen afnemers zelf doen (spotchecks, audit rapporten doornemen, externe bronnen raadplegen, goede lijntjes met maatschappelijke organisaties hier in Nederland en in de productielanden onderhouden)?
- Hoe kunnen maatschappelijke organisaties (NGO's, vakbonden) bijdragen aan het informeren van bedrijven?
- Wat kunnen leveranciers doen om hun antwoorden in de SAQ te onderbouwen?
- Welke onderwerpen ten aanzien van het monitoren van implementatie van oplossingen kunnen opgenomen worden in de SAQ?

12. Gaps tussen FSI benchmarks en FSI standards enerzijds en OECD MNE Guidelines en UNGPs anderzijds verkleinen, door:

- Inhoudelijke uitwisseling met certificerende instellingen over de benchmarks en standards over de gaps;
- Via FSI dit agenderen en steun verwerven van alle FSI leden om criteria te versterken en implementatie te verbeteren.

13. Bespreken met softwareleverancier wat de mogelijkheden zijn voor een collectieve software tool om data uit de keten collectief en interactief te verzamelen. Daarbij de aandachtspunten en vragen zoals besproken in de sub-werkgroep 'software tool' (zie notitie 'Collectief instrument voor risico-inventarisatie en ondersteuning DD proces') bespreken en technische mogelijkheden, inclusief toekomstige behoeftes, bepalen.

14. Bespreken met standaarden of het technisch mogelijk is/gemaakt kan gaan worden om de certificerings-database te koppelen aan de software tool.

Individueel

15. De ontwikkelde Code of Conduct uitrollen:

- a) Code of Conduct laten ondertekenen door het MT van het eigen bedrijf, indien er nog geen Business Ethics, of ander intern document is wat beleid en processen vast legt;
- b) OF: Neem de voorwaarden uit de CoC zoveel mogelijk over in eigen bedrijfsprocessen/intern beleid. Dit kan in de vorm van een aparte Business Ethics richtlijn zijn, maar het kan ook geïntegreerd worden;
- c) Collega's voorlichten over de Code of Conduct en mogelijk de interne Business Ethics/bedrijfsbeleid: en daarmee het eigen bedrijfsbeleid en beleid ten aanzien van leveranciers met betrekking tot duurzaamheid/internationaal maatschappelijk verantwoord ondernemen;
- d) Bespreek de CoC en verwachtingen met belangrijke leveranciers
- e) Code of Conduct opsturen en afspraken maken over reactietermijn.

16. De SAQ uitzetten:

- a) Bepalen welke van de leveranciers die voldoen aan het FSI mandje eerst te benaderen (bijvoorbeeld: eerst leveranciers met het grootste aandeel van toelevering, leveranciers uit risicovolle landen (zoals eerder bepaald in de sector mapping) en/of leveranciers die een grootbedrijf hebben);
- b) SAQ opsturen en afspraken maken over reactietermijn (eerst kan dit naar de huidige vragenlijst naar enkele leveranciers te sturen, het wordt aanbevolen zo spoedig gebruik te maken van een collectieve softwaretool om dit proces te ondersteunen en ook voor anderen de informatie eenvoudig beschikbaar te kunnen stellen);
- c) Analyseren antwoorden van de SAQ en nagaan welke aandachtspunten er zijn bij leveranciers.

17. Gebruik de SAQ en de te ontwikkelen software tool om een beter inzicht te krijgen in risico's in de waardeketen.

18. Bepalen welke risico's van dusdanige omvang zijn/lastig individueel aan te pakken, en deze bespreken op convenant-niveau voor mogelijke collectieve aanpak.

1.3 Risico prioritering faciliteren (stap 2)

Collectief

19. Training/workshop over prioriteren van risico's organiseren.
20. Handleiding of praktisch stappenplan ontwikkelen over risico prioritering in de Sierteelt sector o.b.v. de OESO Richtlijnen¹.

Individueel

21. Bepaal op basis van de data uit de waardeketen, en de gesprekken met experts en (lokale) stakeholders of het bedrijf negatieve effecten 'veroorzaakt', 'bijdraagt aan', of 'indirect verbonden is'. Dit bepaalt mede welk soort acties genomen kunnen/zouden moeten worden.
22. Risico prioritering sessie organiseren en experts en lokale stakeholders hiervoor uitnodigen om hun input mee te nemen
23. Bepaal op basis van de ernst en waarschijnlijkheid van een risico, en informatie over of het bedrijf negatieve effecten 'veroorzaakt', 'bijdraagt aan', of 'indirect verbonden is' de meest prioritaire risico's, en de mogelijkheden die het bedrijf heeft om hieraan te werken.

1.4 Bepalen van acties (stap 2 en 3)

Collectief

24. Een-op-een begeleiding (individuele aanpak) organiseren voor bedrijven om concrete acties te ontwikkelen om de geprioriteerde risico's te adresseren, inclusief het zetten van SMART doelen, het zoeken naar partners om de invloed (leverage) te vergroten, financiering van de acties, monitoring van voortgang en adaptief beheer van acties/projecten.

---

¹ Zie bijvoorbeeld als onderdeel in: de [Handreiking Due Diligence IMVO convenant Duurzaam Bosbeheer](#), [Handreiking Due Diligence IMVO convenant Voedingsmiddelen](#), [Handreiking Due Diligence OESO](#). Deze zullen dan nog wel verder toegespitst moeten worden op prioritering van risico's en uitgewerkt worden voor de sierteeltsector.

Individueel

25. Nadere informatie uitzoeken op de risicogebieden. Bijvoorbeeld: verdieping van/onderzoek naar informatie beschikbaar via internet, in samenwerking met de leveranciers en in samenwerking met maatschappelijke organisaties ter plaatse.
26. Identificeer verbeterpunten die de leverancier, en/of het afnemende bedrijf zelf kan doorvoeren zodat risico's verminderen; voer die door.
27. Op basis van de risico-inventarisatie, ondersteund door de bovengenoemde tools en de uitkomsten van de analyses: maak een lijst met prioritaire risico's om aan te werken en begin met het bepalen van acties die nodig zijn. Neem daarin mee of het bedrijf de risico's 'veroorzaakt', 'bijdraagt aan', of 'indirect verbonden is', en ontwikkel op basis daarvan doelstellingen, targets.
28. Ontwikkel daarnaast een manier om bij te houden of de maatregelen helpen (monitoring).
29. Als senior management hier groen licht voor heeft gegeven en de 'regels staan': ontwikkel Key Performance Indicators (KPI's) voor CSR, inkopers, kwaliteitsmanagers etc., zodat interne beleid ten behoeve van DD, en voorgenomen maatregelen, ook echt consequent geïmplementeerd wordt door medewerkers.

1.5 Klachtenmechanisme operationaliseren en toegang tot herstel mogelijk maken (stap 6)

Collectief

30. Werkgroep Klachtenmechanisme instellen die (onder andere):
  - Werkt aan voorbeeld-beleid en mechanismen om het ontvangen van klachten en de toegang tot herstel mogelijk te maken op individueel bedrijfsniveau op basis van de mogelijkheden zoals die uitgewerkt zijn in de notitie "Advice on Development of a Grievance Mechanism" van september 2021;
  - Aanbevelingen opstelt voor de FSI benchmarks met betrekking tot toegang tot herstel faciliteren;
  - Een voorbeeld beleid en mechanisme ontwikkelt wat leveranciers zouden kunnen instellen;

- Werkt aan mogelijke escalatie routes tussen ketenpartners en/of standaarden en/of multi-stakeholder initiatieven.

Individueel

31. Operationeel klachtenmechanisme en toegang tot herstel instellen op bedrijfsniveau door:

- Interne bedrijfsvoering verbeteren/opzetten om klachtenbehandeling en herstel mogelijk te maken (beleid, processen, mankracht en financiering);
- In gesprek met ketenpartners over nut en noodzaak van faciliteren van ontvangen van klachten en toegang tot herstel;
- Publieke communicatie (bv op de website) en richting leveranciers en andere ketenpartners (bv standaarden, maatschappelijke organisaties) over het klachtenmechanisme en de werking ervan;
- Bespreek en bepaal welke escalatie procedures er zouden kunnen zijn voor klachten die binnen komen bij leveranciers, via standaarden en bij het bedrijf zelf. Leg dit vast in processen (in samenwerking met relevante partners). (zie notitie "Development of a Grievance Mechanism" voor meer concrete aanbevelingen).

2. Werken aan impact

Door het stimuleren en faciliteren van het uitvoeren van Due Diligence wordt duidelijk of en waar er IMVO risico's zijn. Het is vervolgens belangrijk te komen tot het formuleren en implementeren van acties om daadwerkelijk verbetering te bereiken voor mensen die mogelijk negatieve effecten ervaren in relatie tot de sierteeltsector. Dit hoofdstuk gaat verder in op het bereiken van impact, en het communiceren hierover.

2.1 Effectief IMVO risicomanagement/nemen van acties met leveranciers (stap 2, 3 en 4)

Collectief

32. Organiseer onderzoek naar veelvoorkomende en ernstige risico's en de mogelijke (collectieve/individuele) aanpak ervan (bv % hogere prijs die betaald moet worden voor een product om een leefbaar loon voor werknemers mogelijk te maken).

33. Ontwikkel factsheets over specifieke risico's en de mogelijke aanpak.

34. Organiseer CEO bijeenkomsten waarbij Due Diligence verwachtingen en aanpak worden gedeeld en bedrijven peer 2 peer kunnen leren van elkaar aanpak en uitdagingen.

35. Rol het '[Masterplan internationale werknemers](#)' van Glastuinbouw Nederland uit voor Nederlandse leveranciers om misstanden in de glastuinbouw ten aanzien van arbeidspositie en huisvesting van arbeidsmigranten op te lossen, en ga zo mogelijk verdere obstakels na.

Individueel

36. Implementeer de acties die bepaald zijn na de risico-inventarisatie en prioritering.

Tips:

- Maak het klein! Begin met een prioritair land, regio, leverancier(s), of productcategorie
- Blijf redeneren vanuit een gezamenlijk belang: wat heeft de leverancier hieraan? Maak eventueel afspraken over afname, prijs, tijdsduur van afname van producten, gezamenlijke communicatie over verbeteringen etc.
- Werk aan onderling vertrouwen en openheid, zodat afnemend bedrijf en leverancier begrip krijgen voor elkaars behoeftes en mogelijkheden, en er in gezamenlijkheid aan risico's gewerkt kan worden.

38. Pas interne bedrijfsprocessen aan zodat risico's vermeden of gemitigeerd worden. Bijvoorbeeld: maak reële prijs- en leveringsafspraken, geef advies aan leveranciers over energiegebruik en gewasbeschermingsmiddelen, geef de MVO afdeling voldoende kracht (mankracht, financiën, besluitkracht) om leveranciers te begeleiden en/of handelsrelaties goed te keuren, stel KPI's op voor alle afdelingen en medewerkers zodat het hele bedrijf aan IMVO werkt.

39. Ga in gesprek met Nederlandse leveranciers en uitzendbureaus actief in de keten om de positie van seizoenarbeiders en tijdelijke krachten ('mobiele werknemers') duidelijk te krijgen en te verbeteren.

2.2 Werk nauw samen met faciliterende instanties (stap 3)

Collectief

40. Bespreek op convenant niveau wat er uit de individuele risico-inventarisatie en prioritering is gekomen en ontwikkel collectieve verbeter-(impact)programma's op gedeelde problematiek. Betrek hier faciliterende instanties bij (b.v. IDH, ambassades, standaarden).
41. Bepaal in overleg met ketenpartners welke rol eenieder kan spelen, waaronder de veiling, bijvoorbeeld:
  - Programma opzetten om kwekers gecertificeerd te krijgen;
  - Verdere eisen stellen aan partijen die willen verkopen via de veiling;
  - Financiering van duurzaamheids-initiatieven en onderzoek, door het instellen van een duurzaamheidsheffing.
42. Start gesprekken met FSI standards om de validatie van data die gevonden wordt in audits te faciliteren, bijvoorbeeld door (lokale) vakbonden en/of lokale NGOs te betrekken bij audits.
43. Bespreek en onderzoek of audit-rapporten (/compliance reports) en corrective action plans die via de 16 FSI standaarden zijn afgenomen, ook in de software tool/bibliotheek opgenomen kunnen worden (kan via de kweker zelf, maar mogelijk ook (betrouwbaarder) via de FSI standaarden -indien beschikbaar- in de databibliotheek (software tool) te zetten).
44. Bepaal in overleg met VGB, Veiling, Glastuinbouw en Tuinbranche NL de termijn waarop de CoC, het uitsturen en weer inleveren van ingevulde SAQ, het gebruik van de software tool etc. verplicht gesteld kan worden voor leden/deelnemers. Ontwikkel een communicatie-strategie om leden/deelnemers daar klaar voor te maken (zie ook de punten hierboven over het uitrollen van de SAQ, CoC en het gebruik van de software tool door convenant deelnemers).
45. Bepaal in overleg met VGB, Veiling, Glastuinbouw, Tuinbranche NL, FSI, FSI standaarden welke rol zij kunnen spelen in 1) het ontvangen van klachten vanuit de keten en/of 2) het escalatie-proces indien klager en beklaagd bedrijf er zelf niet uitkomen (zie ook de punten hierboven over het operationaliseren van het Klachtenmechanisme, en aanbevelingen in de notitie "Development of a Grievance Mechanism").

46. Organiseer kennissessies met NGO's en vakbonden, met name op het gebied van sociale issues in de keten (Reden: over het algemeen is men zich bewust van de milieuproblematiek en gedreven om deze aan te pakken, ook i.v.m. gezondheid/veiligheid voor consumenten. Mensen in productielanden een gezicht geven en laten uitleggen wat de dagelijkse praktijk is, zal hopelijk de bewustwording over sociale problematiek en de impact op menselijk welbevinden van werknemers vergroten en de motivatie om dit soort issues te adresseren verhogen).

47. Laat NGO's en projecten een presentatie geven over afgeronde projecten. Bijvoorbeeld: '[Building Bridges for Women](#)' van Women Win presenteren als inspiratie.

48. Onderzoek de interesse en de mogelijkheid om met een aantal afnemende bedrijven en hun leveranciers te werken aan speerpunten risico's van het convenant, in prioritair gebied. Bijvoorbeeld:

- Ontwikkel een (vervolg-)project om te komen tot leefbaar loonbetaling bij leveranciers in een bepaalde regio in Kenia en Ethiopië;
- Werk met Women Win en hun lokale zusterorganisaties² en/of Fairtrade aan het uitrollen van trainingen over vrouwenrechten, gender en discriminatie bij leveranciers in een belangrijk Afrikaans productieland;
- Werk samen met Nederlandse kennisinstututen om waterschaarste in een gebied rond grote, belangrijke leveranciers tegen te gaan (verbeterde waterzuivering, regen/dauw-water-opvang, verbeterde regelingen rondom watergebruik door lokale boeren en sierteelt bedrijven etc.);
- Werk samen met kennisinstututen om energieverbruik en CO2 uitstoot bij kwekers in productielanden te verbeteren (zogenaamde Footprint methodologie verder uitbreiden/aan te vullen in de FSI-eisen);
- Pilotproject om gebruik van gewasbeschermingsmiddelen bij bepaalde productgroepen te verbeteren in productielanden (MIG ook testen bij belangrijke leveranciers in Afrika).

---

² Zie bijvoorbeeld: [Gender Due Diligence platform](#)

2.3 Communicatie over effectieve Due Diligence en risicomanagement (stap 5)

Collectief

49. Training/workshop over verwachtingen betreffende publieke rapportage, inclusief een peer to peer deel waarin een bedrijf uitlegt wat verbeterd mensenrechten- en milieubeleid hen heeft gebracht ten aanzien van overheids-gunning, consumentenvertrouwen, branding en reputatieschade management, werknemerstevredenheid, productkwaliteit etc.
50. Werk aan consumenten-communicatie over het convenant en de duurzaamheidsambities van deelnemende bedrijven. Bijvoorbeeld via aantrekkelijke collectieve publieke rapportages, die (ook) toegankelijk zijn voor de media en consumenten.
51. Bepaal 'duurzaamheidsclaims' die individuele bedrijven die deelnemen aan het convenant kunnen maken bij hun producten en op hun website.
52. Volg de ontwikkelingen van Nederlandse en Europese Due Diligence wetgeving, en zorg dat de activiteiten en tools van het convenant geharmoniseerd lopen en in lijn zijn met verwachtingen in wetgeving.
53. Onderzoek of FSI standaarden/FSI2025 getoond kan worden als keurmerk op producten/bij verkopende instanties, en hier communicatie bij kan komen zodat de consument een geïnformeerde keuze voor meer duurzame sierteelt producten kan maken (en de markt voor 'duurzaam geproduceerd' groeit).

Individueel

54. Maak afname- of prijsafspraken met leveranciers die adequaat meewerken aan due diligence inspanningen. Overweeg te werken met 'preferred' of 'nominated' suppliers.

3. Due diligence cyclus blijven doorlopen

Due Diligence is een doorlopend proces; na het in gang zetten van processen en het ophalen van data uit de keten en het uitvoeren van acties om risico's aan te pakken, is het belangrijk om te bekijken of inspanningen succesvol zijn, en waar nodig aanpassingen te maken in beleid, processen of activiteiten. Hieronder volgen aanbevelingen om de Due Diligence cyclus voortdurend te doorlopen, te borgen, te verdiepen, en waar nodig aan te passen.

Collectief

55. Tweede keer vragenlijst Due Diligence: Essential questions, Appendix 3 van de convenant tekst (in lijn met KPMG onderzoek in 2020) afnemen, om voortgang DD te monitoren:

- Tip: kijk ook naar [Voedingsmiddelen DD assessment](#) en [Textielconvenant beoordelingskader](#);
- Let op: de methode mag niet te veel afwijken van het KPMG onderzoek, want die hebben een 'baseline' gezet.

56. Bespreken en bepalen hoe men begint met het in kaart brengen van Tier 2 en verder (Dieper de keten in kunnen kijken; 'going beyond tier 1'), door:

- Organiseren van expertise-sessies met sprekers die dit reeds doen, ter inspiratie;
- Bepalen hoe men CoC bepalingen kan laten gelden dieper in de keten;
- SAQ/data uitvraag dieper in de keten faciliteren;
- Opnemen van informatie over deze ketenpartners in de software tool/bibliotheek.

57. Begin met Due Diligence aanpak, best practices, brilliant failures en lessons learned uit te wisselen binnen FSI (zodat de hele sector werkt aan verduurzamen gelang de Due Diligence aanpak).

58. Blijf bij houden bij welke bedrijven waaraan gewerkt wordt en probeer samen op te trekken bij de aanpak van risico's, en/of ervaringen uit te wisselen.

59. Trek leerervaringen uit de verbetertrajecten, en houdt hierbij scherp hoe dit uitgerold kan worden bij andere (groepen) leveranciers om een steeds groter deel van de keten te gaan bestrijken.

60. Ontwikkel kennis-sessies tussen bedrijven onderling om succesvolle risicomanagement aanpak/verbeteringen uit te wisselen (*peer 2 peer learning*).

Individueel

61. Publiek rapporteren over due diligence voortgang en bereikte resultaten op gebieden met significante risico's (zie [OECD Due Diligence guidelines](#), pagina 33, voor verwachtingen van publieke rapportage en mogelijke manieren van communicatie).

62. In rapportages (jaarrapport/duurzaamheidsrapport) over MVO, Due Diligence inspanningen en bereikte resultaten in de waardeketen meenemen.

63. Zet interne communicatie op om het hele bedrijf te informeren over Due Diligence inspanningen en de aanpak van risico's in de keten, bijvoorbeeld middels interne nieuwsberichten, blogs.

64. Monitor de effecten van inspanningen op gevonden en geprioriteerde risico's, door middel van de volgende activiteiten:

- Blijf met leveranciers in contact;
- Vraag leveranciers naar recente audit-rapporten en lees deze;
- Krijg beter inzicht in wat keurmerken adresseren en welke individuele verantwoordelijkheid blijft gelden voor het afnemende bedrijf. (Let op: keurmerken toepassen ontslaat een bedrijf niet van verantwoordelijkheid bij misstanden!);
- Ga en blijf in gesprek met maatschappelijke organisaties en lokale stakeholders;
- Lees onderzoeken en blijf data verzamelen over de situatie in productielanden;
- Beschouw een operationeel klachtenmechanisme als een signaleringssysteem van misstanden en mogelijkheid om te verbeteren; onderzoek of misstanden vaker voorkomen en pas eigen bedrijfsprocessen en relaties met, en bedrijfsprocessen van, leveranciers aan om grootschalige misstanden in de toekomst te voorkomen/mitigeren;
- Rapporteer openlijk; geen enkel bedrijf is perfect en in iedere keten kunnen onverhoopt misstanden optreden. Stel je bedrijfsvoering open voor 'opbouwende kritiek' vanuit de buitenwereld, voordat de kritische zaken een serieus bedrijfs- en imago-risico worden.

65. Onderzoek mogelijkheden om horizontaal (met andere afnemers/handelshuizen) of verticaal (met kwekers/leveranciers) te fuseren of gezamenlijk op te trekken, zodat de invloed (leverage) in de keten vergroot wordt.
66. Na het operationaliseren van een klachtenmechanisme en faciliteren van toegang tot herstel: bespreek binnen gekomen klachten met leveranciers, andere bedrijven, FSI, en het convenant; trek lessen en verbeterpunten voor het klachtenmechanisme en de toegang tot herstel (zie ook de notitie "Advice on Development of a Grievance Mechanism").
67. Blijf beleid, processen, KPI's voor werknemers, contracten, afspraken met leveranciers, het klachtenmechanisme, de SAQ etc. aanpassen zodat het bedrijf en zijn ketenpartners in toenemende mate voldoet aan verwachtingen van het Due Diligence proces, en het effectief voorkomen van, en aanpakken van, mensenrechten- en milieurisico's in de keten.
68. Vier je bereikte IMVO DD resultaten samen met je stakeholders!
Communiceer hierover met je stakeholders via verschillende media: bijvoorbeeld rechtstreeks, social media of blog op website.

We beseffen dat dit rapport een hele opsomming van zaken weergeeft. We hopen dat dit voor de convenantpartners werkt als inspiratie voor een Actieplan op Due Diligence gebied en een effectief afsluitend jaar van het IMVO convenant sierteelt. Daarnaast biedt dit rapport handvaten -voor een mogelijk nieuwe collectieve setting- bijvoorbeeld FSI, en voor individuele bedrijven, om ook daarna verbeteringen op het gebied van IMVO/duurzaamheid te bereiken.